

4/2006

KNIŽNÍ ZNACKA

SPOLEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

NYON 2006 – XXXI. KONGRES FISAE

Dovolte mi, abych se s Vámi podělil o své dojmy z kongresu FISAE. Kongres probíhal od středy 23. 8. 2006 do neděle 27. 8. 2006 v malebném městečku NYON, které leží na břehu Ženevského jezera asi 20 km od Ženevy.

Hned první den jsem bohužel přišel asi o největší atrakci kongresu, což byl celodenní výlet do Ženevy s návratem lodí Stars of Geneva. Bohužel jsem však vinou zpoždění autobusu přijel pozdě. Z Čechů se zúčastnil tohoto zájezdu jen Jiří Brázda, a

Martin Manojlín. X1/8. 2006

jak říkal, moc se mu tam líbilo. Jinak programem prvního dne kongresu byla hlavně výměna a registrace příjezdících sběratelů. Mezi prvními, které jsem potkal, byl našim sběratelům dobře známý Marwin Bolotsky, který nesmí na žádné takovéto akci chybět. Zpočátku jsem měl pocit, že na kongresu bude asi málo lidí. Nicméně bylo to tím, že stovka účastníků byla na výletě a ostatní přijížděli postupně během dne. Časem se sál zaplňoval a byl brzy opravdu plný. Byl na takovouto akci totiž dosti

malý, ale nakonec jsme se tam všichni vešli. Večer jsem strávil hledáním bunkru, kde jsme měli být ubytováni. Bylo to celkem dobrodružné, ale o tom až později.

Druhý den opět probíhaly po celý den výměny. V 11.30 se konala vernisáž světové výstavy exlibris, konané ke kongresu. Byly zde listy z celého světa a mezi nimi i 36 listů našich výtvarníků. Mezi nimi i jeden můj, nicméně označený jako dílo Evgenije Martyscheva. Jinak zde byly práce např. Jiřího Brázdy, Jaroslava Dajče,

Jindřicha Faktora, Evy Haškové, Pavla Hlavatého, Miroslava Houry, Oldřicha Kulhánka (byl však označen jako slovenský autor), Zdeňka Mézla, Lubomíra Netušila, Petra Ptáčka, Mariny Richterové a dalších. Výstavu zahájil organizátor kongresu Benoit Junod. Výstava ovládla celé jedno patro výstavních prostor nyonského hradu. V dalších patrech byly zahájeny výstavy japonského exlibris a počítačových exlibris. Hrad byl velice zajímavý. Měl totiž neobvykle zastřešené nádvoří. Nad nádvořím byly napnuté trojúhelníkové plachty, které je chránily proti dešti. Působilo to zajímavě. Následně byly otevřeny další výstavy exlibris na několika místech v Nyonu. Mě osobně velmi zaujala výstava ruského grafika Vladimíra Zujeva. Velmi pěkně působily jeho grafiky zavěšené na stěnách na vlascích – bez skla! Bylo to velmi originální a čisté řešení expozice. V celkem malé místnosti asi 100 Zujevů a jeden živý ve dveřích, zvoucí na svou výstavu.

Obrovskou radost jsem měl ze setkání se známou početnou skupinou čínských sběratelů. Byli zde opět všichni, které známe z Chrudimi, a pak jsem se s nimi setkal i ve Welsu: Zhang Jiarui, Lai Deng Yun, Xiao Zhuang Dong, Liu Shuohai a další. Báječné byly noční výměny a povídání v „posunkové řeči“ – neumějí jiný jazyk než čínštinu. Celá tato skupina bydlela totiž naproti našemu pokoji v bunkru.

Pátek 25. 8. 2006, třetí kongresový den, byl plný událostí. Nejprve v 9.00 zasedání delegátů FISAE ve Ferme du Manoir. Za SSPE jsem se jednání zúčastnil já a Ing. Milan Humplík. Zde bylo oznámeno místo konání dalšího kongresu v roce 2010. Jsme tedy všichni zváni do Ankary. Hlavním organizátorem kongresu bude prof. Hasip Pektas – děkan Fakulty výtvarných umění na Univerzitě v Ankaře a skvělý výtvarník. Nechybělo ani pozvání na příští kongres v roce 2008. Pan Zhang Jiarui, předseda Čínské asociace exlibris a výtvarný umělec, zve všechny do Pekingu. Nicméně já se obávám, že tam bude účast českých sběratelů skoro vyloučena vzhledem k finanční náročnosti takové cesty. Náš SSPE byl vyzdvižen panem Junodem za příkladnou přípravu kolekce českých exlibris na kongresovou výstavu. Ve 13.00 se konala na stejném místě přednáška Nové cesty ve světě exlibris, kterou připravil prof. Martin Baeyens. Martin Baeyens je belgický umělec, který vytvořil již okolo 500 exlibris. Mohli jsme jej vidět i u nás – konkrétně v Chrudimi na kongresu FISAE v roce 1996. Tam jsem se s ním seznámil a propadl kouzlu jeho nádherných grafik. Přednáška byla hlavně o nových možnostech v rámci

Arpad Šalamon. X3/2. 2006

techniky CGD (computer generated design). Nové možnosti byly právě demonstrovány na vývoji tvorby Martina Baeyense. Na začátku byl první dřevořez, pak postupoval přes jeho báječné serigrafie a dospěl až k CGD. Martin nám ukázal, jak tvořil serigrafie – postup po jednotlivých barvách. Potom předvedl, jak vzniká jeho grafika v technice CGD. Velmi mě zaujalo, že postupuje velmi podobně, vlastně stejně – jen nahradil médium. Uvědomil jsem si přitom, proč se mi některé počítačové grafiky líbí, a jiné nikoliv. Na Baeyensových grafikách je patrný výtvarný zásah, který nese prvky jeho uměleckého rukopisu. Není to pouhé počítačové rozrašťování nebo pouhé upravení neskenované fotky. Fotografie je třeba jen součástí kompozice, ale vždy je přítomný ještě kresebný prvek a nádherně komponované barevné plochy. Dostí velký důraz je v technice CGD kladen na tisk. Možnostem tisku byla věnována další část přednášky, která byla již ale velmi odborná a nezáživná. Zajímavé však je, že Martin Baeyens tiskne své CGD na hlubotiskové papíry, a jak on sám říká, jak se bude technika tisku zlepšovat, budeme mít čím dál větší problém poznat, zda se jedná o CGD nebo o hlubotisk či jinou techniku. Proto předpokládá, že dnešní opovrhování touto technikou brzy ustane a bude se měnit klidně CGD za hlubotisk a naopak. Odpoledne se konal zájezd do Národního švýcarského muzea Prangins na výstavu Exlibris, zrcadlo času.

V 19.30 se konala v obřím stanu na břehu Ženevského jezera závěrečná večeře s tombolou a hudbou. Mno, tu hudbu raději komentovat nebudu. Zvláště „působivá“ byla nekonečná píseň jednoho ruského sběratelského dua.

Pro mě tímto kongres skončil, protože druhý den jsme jej s Jiřím Brázdou a Janem Zimou opustili. Jen těsně jsme se minuli se zájezdem českých sběratelů, který organizovala paní Eva Navrátilová. Takže tato skupina zastupovala naše barvy v Salle Communale při sobotních výměnách.

Chtěl jsem se na závěr zmínit o ubytování. Bylo velmi dobrodružné, leč zadarmo, což nás všechny mile překvapilo. Jednalo se o bunkr civilní obrany, který byl volně přístupný, přespát zde mohlo i několik set lidí. Kdo byl na vojně, umí si představit, jak vypadá vojenský kavalec. Možná už hůře se představuje takový kavalec pro 7 lidí vedle sebe ve třech patrech nad sebou. Takové „věci“ byly vždy tři v jedné místnosti, ale protože tam byla otevřená spousta pokojů, tak se lidé rozdělili po malých skupinkách a bylo to nakonec docela fajn ubytování. Tekla zde teplá voda a bylo tu velmi čisto. Nakonec se na nás chodili koukat světoví sběratelé, kteří bydleli ve špičkových a špičkově předražených švýcarských hotelech, jak si hezky bydlíme. A litovali, že kdyby neměli s sebou manželky, bydleli by tam také. Ani si nechci představovat, jak dlouho by podobné zařízení fungovalo u nás. Ve světle této okolnosti se jeví jako škoda, že se kongresu nezúčastnilo více českých sběratelů a umělců. Protože právě ubytování ve Švýcarsku by bylo tou nejmenší položkou v nákladech na účast na kongresu. Byl to na dlouhou dobu ještě poměrně dostupný kongres. Jak jsem již uvedl, příští bude v Číně a další v Turecku. Evropský kongres bude asi až v roce 2012. Úplně na závěr bych rád poděkoval organizátorům za velmi dobrou přípravu kongresu i za bohatý program, který pro nás v Nyonu připravili.

Martin Manojlín

SJEZD SSPE V UHERSKÉM HRADIŠTI

Ve dnech 22. až 24. září 2006 se konal sjezd sběratelů exlibris v Uherském Hradišti. Srdečné přijetí a krásné prostředí připravili členové Spolku přátel literatury a Knihovny Bedřicha Beneše Buchlovana, jmenovitě panové Ing. Jaroslav Hrabec,

Katarína Vavrová při vernisáži své výstavy

JUDr. Zdeněk Sochorec, Radoslav Jančář a jejich spolupracovníci.

Sjezdu se zúčastnilo téměř dvě stě sběratelů a jejich rodinných příslušníků. Nově opravené prostory Reduty byly příjemným prostředím pro výměnu exlibris a také pro sobotní večerní setkání při dobrém jídle a pití a se slováckou kapelou.

V Klubu kultury se v souvislosti se sjezdem uskutečnila slavnostní vernisáž výstavy kreseb, grafiky a exlibris Kataríny Vavrové za účasti této

milé, vynikající umělkyně. Přímo ve vestibulu v Redutě byla menší výstava české a slovenské grafiky ze sbírky I.K.ART Ireny Uhlířové a v Galerii Slováckého muzea výstava exlibris z majetku galerie, o které podrobně píše pan Mirko Riedl v samostatném článku.

Poslední den sjezdu jsme měli možnost navštívit baziliku ve Velehradu, historický staroslovanský skanzen v Modré a Památník Velké Moravy ve Starém Městě. Milou průvodkyní nám byla paní dr. Blanka Rašticová.

K dobré pohodě přispělo krásné počasí, přátelská setkání sběratelů a příjemný pocit při pobytu mezi krásně opravenými historickým památkami města.

Neradi jsme se s Uherským Hradištěm loučili, bylo nám zde všem velmi dobře.

Jan Langhammer

VÝSTAVA EXLIBRIS V UHERSKÉM HRADIŠTI

Při příležitosti sjezdu SSPE v Uherském Hradišti (22. až 24. 9. 2006) uspořádala Galerie Slováckého muzea ve své moderně rekonstruované historické budově pěknou výstavu exlibris z univerzální sbírky, kterou již dříve získala. Tato sbírka v počtu 2200 listů od 323 autorů dobře reprezentuje české exlibris z první poloviny 20. století, tj. přibližně do konce 50. let. Sbírkou obsahuje exlibris z 19 zemí, avšak výběr zahraničních exlibris mohl být pro výstavu jen náhodný. Bylo vystaveno téměř 600 exlibris od 170 autorů. Kurátorka výstavy Marie Martykánová takto prvně pečlivě připravila veřejnou prezentaci této sbírky. Výstava chtěla také upozornit na podíl slováckých autorů v tvorbě exlibris. Právě toto je hlavní činností galerie, soustře-

dřovat a přibližovat veřejnosti díla autorů ze Slovácka, tedy ze Zlínského a Jihomoravského kraje. Jen v tomto rozsahu může galerie ve sbírkové činnosti pokračovat a byla by vděčna, kdyby jí sběratelé – a účastníci sjezdu – mohli věnovat exlibris, která vytvořili umělci tvořící nebo pocházející z této oblasti. Myslím, že by to byl vhodný dík za pěkné zážitky, které měli návštěvníci a účastníci sjezdu z této výstavy. V zastoupení regionálních umělců má totiž galerie ještě mezery a je s podivem, že nebyl ve sbírce zastoupen např. Arnošt Hrabal a že zcela nedostatečně – jen jedním listem – byl zastoupen Ctibor Šťastný, jehož četné barevné akvatinty jsou v mnoha sbírkách a jehož činnost SSPE průběžně sledoval a vydal soupis jeho exlibris. Výstavu, která trvala do konce roku 2006, si mohli prohlédnout všichni, kteří se zajímají o drobnou grafiku, a myslím, že tato výstava důstojně navázala na dosavadní zdejší tradici výstav exlibris. Vždyť vůbec první výstava exlibris v českých zemích se konala právě v Uherském Hradišti v roce 1910. Bylo by dobré, kdyby galerie v této tradici i nadále pokračovala a mohla - třeba v zúženém výběru na slovácké grafiky, jejichž tvorba exlibris nebyla a není ani dnes bezvýznamná - prezentovat jejich tvorbu exlibris na dalších výstavách. Děkujeme galerii a její kurátorce za příkladnou instalaci sbírky exlibris a přejeme úspěchy v další činnosti v této oblasti.

Václav Špála. P1 .1918

Mirko Riedl

ČESKÁ EXLIBRIS ZE SBÍRKY MIECZYSLAWA BIELENIA

K návštěvě této výstavy mě vlastně dohnala zvědavost. Exlibris českých autorů pro polské sběratele vystavované Polákem v Čechách. Není to trošku zvláštní? Co za tím jen může být, přemýšlím počátkem čtvrtého říjnového dne cestou do městské knihovny v Karviné. Je pravda, že jsem již ledacos zaslechl o polských tvůrčích exlibris a také sběratelích. Prý mají ve svých sbírkách přímo skvosty, ale na druhé straně - věřte dnes někomu. A Mieczyslaw Bielen? Je pravda, že se s tímto jménem setkávám dosti často při prepisování soupisů tvůrců exlibris, naposledy to bylo dokonce několikrát při sestavování soupisu orlovského výtvarníka Zbigniewa Kubeczky, ale je možné, aby někdo vlastnil tolik knižních značek našich tvůrců pro své rodáky, aby

z toho mohla být důstojná přehlídka? Věřte mi, je to možné! Až ve výstavních prostorách jsem si uvědomil, s jakým sběratelským rozhledem se musí vystavovatel orientovat ve své sbírce. A z jakého pak množství musel vybírat, než se mu podařilo

dosáhnout takového výsledku. Při pohledu na precizní vystavení, pečlivý výběr technik a také citlivý výběr autorů předvedených lístků mi konečně došlo to, co jsem doposud jen někde v podvědomí tušil. Je dobře, že existuje symbióza mezi autorem a sběratelem. Je štěstí pro sběratele, že najde autora blízkého svému srdci a na druhé straně je velké štěstí také pro autora, že se najdou mezi námi takoví, kteří se chtějí o tu nabytou krásu podělit s ostatními, bez ohledu na překážky a hranice mezi národy. A kdo vlastně Mieszyslaw Bieleń je?

Je to v prvé řadě milovník pěkných knížek. Tvrdí, že o hodnotě knih rozhoduje nejen text, ale především grafická úprava, papír, ilustrace a estetická úprava. Je to knihovník, bibliofil a sběratel exlibris v jedné osobě. Je to člověk s obrovským přehledem. Svému koníčku se věnuje již od roku 1958. Ve své sbírce nashromáždil doposud přes 12 000 knižních značek. Ale přečtěte si sami, co uvedl pan Bieleń ke své výstavě:

„Již dlouho jsem byl rozhodnut uspořádat výstavu českých exlibris. Ač jsme blízcí sousedé, tvorba českých tvůrců exlibris je u nás málo známá, nepočítáme-li svět umělců a sběratelů. Také vzájemné kontakty jsou velmi skromné a spíše sporadické, i když se jejich počátky zrodily ve třicátých letech minulého století. Po válce je obnovili Tadeusz Leszner a Włodzimierz Egielsdorf a v šedesátých letech se k nim přidali Antoni Brosz, Stefan Kotarski, Mieczysław Bieleń, Janusz M. Szymański, Grzegorz Matuszak a další. Z české strany: Otakar Hradečný a Václav Grégr, a později Józef Ondrusz, Jan Karásek, Václav Křupka, Vlasta Opatrná a v poslední době Ivo Prokop a Vratislav Janda. To byli sběratelé, ale kontakty grafiků byly ještě vzácnější: Wojciech Jakubowski, Andrzej Bortowski, Zbigniew Dolatowski, Zbigniew Józwick a na druhé straně: Stanislav Kulhánek, Jiří Švengsbír, Ladislav Rusek, Ludmila Jiřincová, Jana Krejčová a Zbigniew Kubeczka. Průlom nastal při setkání na Euroexlibris '66 v Olomouci, kam se sjeli staří známí, hlavně z korespondence, a kde byly navázány nové známosti a nová přátelství, která trvají dodnes.

Tvorba exlibris českých umělců začíná být v Polsku stále více známá a – vzhledem ke své vysoké úrovni i velmi uznávaná. Čeští výtvarníci se již po mnoho let účastní soutěží a výstav u nás organizovaných. Začalo to Mezinárodním bienále současného exlibris v Malborku, kterého se v letech 1963-2005 zúčastnilo 102 českých umělců. Na Mezinárodní přehlídce exlibris v Rawiczu 1980-1989 předvedlo své práce 37 autorů, v Bienále malé grafické formy a exlibris ve městě Ostrow Wielkopolski 1991-2005 - 44 grafiků, Mezinárodní grafické soutěže na exlibris v Gliwicích 1995-2005 se zúčastnilo 61 umělců a na Mezinárodní přehlídce dřevorytů a linorytů exlibris v Katovicích 1992-2004 prezentovalo své práce 13 výtvarníků. Připomenu ještě Malé formy grafiky v Lodži 1979-2005, kde byly vystaveny práce 85 českých umělců, a dodávám, že jsem opomenul mnoho jiných soutěží a tematických výstav, organizovaných při příležitosti různých výročí, s nemalou účastí českých umělců.

Čeští grafici se stali uznávanými a získali četné medaile, ceny, čestná uznání a diplomy. Budu jmenovat jen některé: Jiří Brázda - druhá cena v Malborku 1996, čestné medaile Malbork 2002 a 2005, první místo a zlatá soška v Gliwicích 2005; Alois Kračmar - první cena v Rawiczu 1987; Jiří Vlach - druhá cena v Rawiczu 1985;

Pavel Hlavatý - druhá cena v Rawiczu 1987. Dále: Vladimír Suchánek, který získal zvláštní cenu Národního institutu Ossolińských na výstavě Vratislavského exlibris 1999, a Rea Šimlíková, která si odnesla zvláštní cenu ředitele Městského muzea ve městě Ostrów Wielkopolski v IX. Bienále Ostrów 2001.

Přesto, že se čeští umělci hojně účastní různých soutěží a výstav, bylo v Polsku uspořádáno málo výstav českého exlibris, ať už hromadných nebo individuálních.

V roce 1988 Kulturní středisko ve městě Dzierżoniów uspořádalo výstavu Exlibris československých grafiků ze sbírek Józefa Czosnyky, kde bylo vystaveno 297 knižních značek 24 grafiků. V roce 2003 Městské muzeum ve Vratislavi zorganizovalo výstavu pod názvem Josef Váchal a další, kde bylo představeno sedm českých grafiků.

V roce 2004 zorganizoval Kulturní dům Podgórze v Krakově za podpory spolku Slováci v Polsku výstavu Exlibris českých a slovenských autorů, kde bylo vystaveno 765 exlibris 33 českých a 9 slovenských grafiků.

Samostatných výstav bylo o něco více. Své práce prezentovali: Jiří Brázda s Hanou Čáповou a Jiřím Vlachem - Poznaň (1986) a rovněž individuálně – Gdyně a Lodž (1987); Milan Erazin - Poznaň (1987); Pavel Hlavatý - Leszno (1983 a 1987), Katowice a Vratislav (1995), Kalisz (1999); Stanislav Hlinovský - Varšava (1992);

Jana Jemelková - Radom (1977); Zbigniew Kubeczka -Varšava (2002); Otakar Mařík - Chojnów (1985), Vratislav (1986), Gliwice a Krakov (1996); Vladimír Pechar - Krakov (1992 a 2002); Ladislav Rusek - Lublin (1987); Marie Michaela Šechtlová - Dzierżoniów a Elbląg (1985) a František Vacek - Dzierżoniów (1988).

Na této výstavě chci představit co možná nejpřehlednější průřez českým exlibris. Vybral jsem 58 grafiků, kteří tvořili a tvoří od druhé poloviny 20. století do dnešní doby. Jsou zde vystaveny značky z mých sbírek, doplněné pracemi umělců, kteří je poslali speciálně na tuto výstavu. Jsou to: Alena Antonová, Jiří Brázda, Herbert Kiszka, Alois Kračmar, Martin Manojlín, Jaroslav Minář, Jiří Neuwirt a Rea Šimlíková, za což jim srdečně děkuji.

Na 27 panelech je vystaveno 450 exlibris vytvořených všemi ušlechtilými grafickými technikami. Snažil jsem se představit co nejvíce exlibris, která byla vytvořena pro Poláky. Výstava úplně nezobrazuje bohatou a různorodou uměleckou tvorbu českých grafiků, neboť její rozsah je omezen, jak skromným obsahem mé

sbírky, tak nevelkým prostorem, který je k dispozici. Přesto - a v to doufám - splní svou poznávací roli.

Expozici věnuji českým sběratelům a umělcům, bez jejichž přízně - trvajících už čtyřicet let - by se tato výstava nemohla uskutečnit.

Srdečně děkuji za pomoc a cenné připomínky dr. Vratislavu Jandovi, předsedovi Spolku sběratelů a přátel exlibris a rovněž spolehlivému příteli, grafikovi Zbigniewu Kubeczkovi. “

Mieczyslaw Bieleń

Dodatek: Výstava probíhala do konce října 2006 a následně se přesunula na měsíc do Bílé galerie Těšínského divadla v Českém Těšíně. Tuto kolekci českých exlibris pro polské sběratele je možno, po domluvě s autorem, vystavit ještě v dalších v našich galeriích.

Stanislav Šereda

ZOLTÁN VÉN SLAVÍ JUBILEUM

V našich životech, exlibristické nevyjímaje, získáváme často přátelský vztah i na velké vzdálenosti. To si připomínám letos při vzpomínce na vynikajícího maďarského rytce a tvůrce exlibris Zoltána Véna, slavicího v letošním roce půlkulaté životní jubileum. Narodil se totiž v Buda-pešti 14. srpna 1941 v pohnuté době válečného konfliktu.

V jeho životě je mnoho zajímavých mezníků. Třeba když musel v mládí u rodičů prosadit svůj záměr věnovat se výtvarnému umění, jindy když byl přijat do vydavatelství a tiskárny státních cenin, a posléze, když získával oblibu ve světě exlibris. Poslední zpráva o Z. Vénovi je, že se přestěhoval z Budapešti do

Fonyódu na břehu Balatonu.

Poprvé jsem se s ním setkal na kongresu FISAE v Chrudimi v roce 1996. Tato vzácná chvíle se mi hluboko zapsala do paměti. Jinak byly naše vzájemné kontakty pouze korespondenční. Pro odborný časopis Jezdectví se stálou rubrikou *Kůň*

Zoltán Vén. C3. 1996

námě-tem v exlibris jsem připravil medailon o životě a tvorbě Z. Věna s ukázkou jeho exlibris pro MVDr. Ottmara Premstallera se zajímavým námětem – jednorozec, který vyžaduje vehementně veterinářovu pomoc. Koně se totiž občas objevují v bohaté námětové škále tohoto umělce. Další korespondenční kontakt byl při mé pomoci při rozšiřování sbírky erotických exlibris pro královehradeckého pedagoga zabývajícího se vědecky sexualitou. Mezi majiteli jeho exlibris je i český lékař dr. Rudolf Příbyš, CSc., žijící rovněž v Hradci Králové.

Zoltán Vén získával obdiv pro vysokou technickou úroveň jeho výtvarné tvorby – rytiny a pro zajímavé náměty exlibris s humorným pojetím, někdy stupňovaným až k absurditě. O autorově smyslu pro žert svědčí i vytvoření vlastní známky ke své životní padesátce, kterou mu na poště dokonce orazítkovali. Přátele hvězdáře jistě potěší zajímavé výtvarné zpracování souhvězdí střelce – Sagitarius jako kentaur.

Nezbývá než popřát Zoltánu Vénovi radost ze života a z tvorby exlibris pro potěšení nás – sběratelů exlibris.

Ing. Jiří Soukup

PSI EVY HAŠKOVÉ

Účastníci sjezdu SSPE v Uherském Hradišti měli možnost si zakoupit krásný grafický soubor osmi leptů s akvatintou s názvem Psi Evy Haškové. Zajímalo mě, který z těchto psů je vlastně pes Evy Haškové a tak jsem autorku těchto grafických lístků požádal o vysvětlení a obdržel jsem tuto odpověď:

Vážený pane Langhammer,

psy jsem si vybrala, protože jsem chtěla těch osm lístků udělat v pohodě a sama sobě za odměnu. Každý slušný člověk žije se psem. Řekla jsem si tedy, že ho rád uvidí i na exlibris. Nabídla jsem milovníkům umění a psů, že jim

na lístek udělám toho jejich miláčka, i když jsem hlásila hned na začátku, že to nebude žádná fotografie, ale prostě Pes. Takže jsou na grafikách dva jezevčáci, dva boxeři, německý ovčák, bobtail, pudl a český fousek. Tento poslední exemplář nás v současné době vlastní a ovládá, i když je na exlibris připsán jinému.

Psy miluji a od té doby, kdy jsem si s úderem plnoletosti pořídila prvního psa, nás psi neopouštějí, protože i můj muž se mnou tuto náklonnost sdílí.

Srdečně Vás i Vaši paní zdraví Eva Hašková.

Eva Hašková. C3+C5. 2006

Autorka se nemýlila, slušní lidé - majitelé psů a těchto grafických lístků - byli nadmíru spokojeni.

Lgh

MARTIN R. BAEYENS

V dalším z řady článků o zahraničních výtvarnících bych vám velmi rád představil Martina Baeyense. Jedná se o světově známého malíře, grafika a designéra, který se po celou svoji výtvarnou kariéru soustavně zabývá exlibris.

Nejdříve několik ohromujících čísel. Martin Baeyens realizoval 94 samostatných výstav, zúčastnil se 796 skupinových výstav po celém světě a byl oceněn 79

Martin R. Baeyens. CGD. 2005

cenami ve světových soutěžích. Přesto si nemyslím, že by byl našim sběratelům nějak důvěrně známým a jimi vyhledávaným autorem.

Martin Baeyens je mi velmi blízký poetikou svých listů a zaměřením na ústřední téma svého díla, na přírodu. Jeho grafické listy jsou převážně krajiny. Někdy konkrétní, reálné, jindy mírně abstrahované s nějakým atributem sběratele, pro něhož je list určen, a vyskytují se i

takřka úplně abstraktní barevné plochy doplněné o kompozice se strukturami tištěných spojů. Tyto prvky nás ze zasněného pohledu do krásné krajiny vracejí zpět do reality současného přetechnizovaného světa.

Baeyens začal svou tvorbu exlibris v technice černobílého dřevořezu. Postupně přešel k dokonalým soutiskům mnohobarevných grafik v technice sítotisku.

V současné době tvoří převážně počítačovou grafiku. O tomto již hovořím v článku k Nyonu. Třicet devět let již Baeyens působí také jako pedagog. Je profesorem na Královské akademii výtvarných umění v Gentu.

Na jeho kontě je již 513 knižních značek. Z hlediska případného zájmu o vytvoření listu bude patřit spíše k dražším autorům. Nicméně jeho listy patří mezi velmi vyhledávané mezi zahraničními sběrateli. U nás jsou vyměnitelné převážně jen dublety.

Pro ilustraci jeho tvorby jsem se rozhodl použít exlibris pro organizátora nyonského kongresu FISAE, Benoita Junoda. Ústředním tématem je rozbouřená hladina Ženevského jezera, fotografie synů zadavatele a nesmí chybět ani nyonská ryba – symbol ze znaku města Nyonu. Jedná se o exlibris v technice CGD o velikosti tisku 9x16 cm z roku 2005.

Kontaktní údaje: martin.baeyens@pandora.be www.martinbaeyens.tk

Martin Manojlín

PAVEL HLAVATÝ VYSTAVOVAL V LONDÝNĚ

V době od 9. do 25. srpna 2006 uspořádal Pavel Hlavatý svou první výstavu na území Velké Británie v Aquarium Gallery v Londýně pod názvem *Nudecadence – The Magical Eroticism of Pavel Hlavaty*. Představil rovněž tisky Franze von Bayros ze své vlastní sbírky.

O jeho úspěchu svědčí i ohlasy z místního tisku. V jednom interview s autorem jsou jeho práce, ve kterých objevuje secesní krásu ženských tvarů i milostných pozic,

NUDECADENCE

stejně jako hlubokých pohledů osudových žen, popsány jako vkusné a nikdy ne obscénní. Autor sám svou grafickou tvorbu charakterizuje jako „fantasticky reálnou a magicky erotickou“. Kromě jeho curriculum vitae je zmíněno dvě stě samostatných výstav, které uspořádal po celém světě od Japonska po Polsko, Norsko či Portugalsko, i udělení čtyřiceti mezinárodních cen. Rovněž jsou zmíněny jeho organizátorské aktivity při pořádání havířovských mezinárodních trienále na téma *Galantní a erotické tvorba v exlibris a grafice*.

Pavel Hlavatý tedy doplnil svůj seznam světových měst, ve kterých vystavoval, o Londýn a právem je považován za jednoho z našich významných grafiků, kteří šíří kvalitu české grafické tvorby ve světě.

Aleš Nevečeřal

Autoři exlibris – absolventi Školy umění ve Zlíně v letech 1939-1945

Významný grafický designér Jan Rajlich vydal své vzpomínky na Školu umění ve Zlíně, která v době nesvobody v letech 1939-1945 suplovala zavřené vysoké školy uměleckého směru. Vzpomínky s názvem *Přistřižená křídla* vyšly v Brně v roce 2005 a autor v nich podává také výčet všech učitelů a žáků s jejich životopisy a pozdějšími aktivitami. Na škole učili významní umělci, kteří se také zabývali exlibris: Rudolf Gajdoš, Jiří Jaška, Eduard Milén a Jan Sládek. Mezi žáky nacházíme Alexandra Berana, Františka Peňaze, jehož vlastní exlibris, dřevořez z roku 1942, je ve vzpomínkách reprodukováno, a vedle Jana Rajliche také Přemysla Rolčíka. Mezi 59 žáky mohou být i další, kteří tvořili exlibris, o nichž nevím.

Mirko Riedl

ARPAD ŠALAMON – NÁŠ NOVÝ ČLEN

Novým členem našeho Spolku se stal slovinský malíř, grafik a pedagog Arpad Šalamon (*7. 9. 1930 Subotica). Je absolventem Pedagogické akademie v Lublani u profesorů Draga Vidmarja a Zorana Didka. V atelieru Gojmira Antona Kosa studoval malířství a

u Božidara Jakca grafiku. Byl učitelem malířství v Prekmurju. Vystavoval na mnoha domácích i zahraničních výstavách. Současně se věnoval grafické tvorbě, zejména tvorbě exlibris. Od roku 1994 se zúčastňuje veřejných soutěží v tvorbě exlibris. Jeho exlibris byla vystavena např. také v Chrudimi, Havířově, Plzni a Bratislavě. Obdržel množství cen za tvorbu exlibris. Používá převážně techniku černobílého a barevného linorytu. Působil rovněž v několika mezinárodních porotách pro vyhodnocování exlibristických soutěží. V roce 2005 vydal vlastní publikaci **Ex libris**, kde je reprodukováno více než 70 jeho prací. Je členem Družstva Exlibris Sloveniae a dalších exlibristických spolků. V současné době žije a tvoří na adrese: Aškerčeva 4, SLO-3210 Konjice.

Arpad Šalamon. X3. 2001

Lgh

SOUČASNÉ ČESKÉ EXLIBRIS VE HVĚZDĚ

Ve výstavních prostorách letohrádku Hvězda v Praze na Bílé hoře, který je součástí Památníku národního písemnictví v Praze, byla v době od 24. května do 29. října 2006 instalována výstava s názvem Současné české exlibris. Byl představen i kus historie exlibris v Chrudimi, kde působili výtvarní pedagogové, kteří tvořili umělecky hodnotná exlibris, a kde byl i nevšední zájem sběratelů a přátel výtvarného umění o exlibris.

Vzpomínám na již časově velmi vzdálené jednání výboru SSPE, na kterém chrudimští František Nový a Marie Stará (Sedmíková) přišli s návrhem pořádat v Chrudimi pravidelně sjezdy exlibristů v tříletých intervalech společně se soutěží v tvorbě exlibris, tj. Trienále ex libris Chrudim. Z této organizátorské činnosti několika exlibristických nadšenců vzniknul později Kabinet exlibris, který soustředil rozsáhlou sbírku exlibris, vyvíjel a vyvíjí rozsáhlou výstavní a ediční činnost a podílel se na pořádání sjezdů sběratelů v Chrudimi, včetně kongresu FISAE v roce 1996. V roce 1991 se Kabinet exlibris stal součástí Památníku národního písemnictví

v Praze. Celou tuto dlouholetou činnost Kabinetu dokumentovala rozsáhlá část expozice. Podstatnou část zde tvořily fotografie Vladimíra Mosteckého.

Další částí expozice byla výstava uměleckých grafických technik tisku z hloubky, z výšky a z plochy s ukázkami používaných pomůcek a zařízení, tiskových desek i výsledných tisků.

Třetí část výstavy představila výsledky XI. Trienále ex libris Chrudim z roku 2005 v rozsáhlé expozici.

Krásné prostory nově rekonstruovaného letohrádku Hvězda umožnily představit bohatou činnost Kabinetu exlibris v celé šíři.

Ing. Jiří Soukup

VÝSTAVA POČÍTAČOVÉ GRAFIKY JITKY ROUBALOVÉ

Příjemné překvapení pro milovníky něžné krásy čekalo na vernisáži výstavy **Malováno počítačem**, kterou připravila Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje z prací bývalé členky našeho spolku Ing. Jitky Roubalové. Výstava se konala ve dnech 5. až 27. října 2006 v prostorách knihovny. Vernisáž byla slavnostní, na kytaru zahrál ing. Josef Gruber a barokní poezii podbarvenou barokní hudbou recitovala Ilona Gruberová. O výstavě a autorce promluvili dr. Jaroslav Vyčichlo, ředitel knihovny, a plzeňský básník Jiří Hlobil. Vernisáž moderovala a výstavu zahájila dr. Ivanka Horáková, zástupkyně ředitele knihovny.

Obsah vystavených prací (jednalo se o grafiky větších rozměrů) nám napoví jejich názvy: *Plástev*, *Filipojakubská noc*, *Vinobraní*, *Planeta motýlů*, *Ražba mincí*, *Trávy*, *Burčák*, *Závislost*. Na grafikách jsou zobrazeny příslušné motivy a vesměs doplněny akty krásných žen, *Praha*, *Brno*, *Plzeň*, *Stříbro*, *Bolevec*, *Klášter Chotěšov* jsou názvy listů, kde jsou zobrazeny stylizované stavební památky, a *Aneta*, *Hanka*, *Vlastní portrét*, listy se zobrazením ženských a dívčích tváří.

Výstava měla příznivý ohlas v zápisech v návštěvní knize a v tisku vyšel hodnotící článek. Laická veřejnost se většinou podivovala nad tím, jaké poetické obrazy lze vytvořit pomocí tak prozaického zařízení, jakým je počítač.

Lgh

Jitka Roubalová. CGD. 2005

JAROSLAV VODRÁŽKA – NEZAPOMENUTELNÝ TVŮRCE EXLIBRIS

Budovy Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové, postavené v roce 1929 podle návrhu Josefa Gočára, mají zvláštní architektonické i významové pojetí, i program je tam mimořádný. Kromě bohoslužeb je tam práno kultuře. Na tom se podílejí i nedávno rekonstruované varhany. Stěny kostela i dřívější kotelny – nyní Galerie AMB – jsou využívány k výstavám. Když v sérii podzimních varhanních koncertů bylo zařazeno na středu 20. září 2006 hudební vystoupení významného varhanního umělce prof. Jaroslava Vodrážky, napadlo mě, že by to byla příležitost k propagaci knižní značky a drobné grafiky z tvorby jeho otce stejného jména. Dal jsem svoji vodrážkovskou sbírku k dispozici diecézi Církve československé husitské k uspořádání expozice. Z toho na půl stovky lístků bylo vybráno podle motivů: svědkové, Don Quijote, příroda a jiné. V expozici byla zařazena i zajímavá litografie, znázorňující prof. Jaroslava Vodrážku staršího se svým, tehdy malým, synem na ruce. I když je otec již po smrti, připomenutí tohoto lístku syna potěšilo. Prof. Jaroslav Vodrážka při tom konstatoval, že on se plně věnuje hudbě a výtvarné mistrovství otce je mu bohužel nedosažitelné. Vodrážkova grafická expozice potom trvala až do koncertu s programem Biblických písní Antonína Dvořáka v podání pěvců Aleše Dvořáka a Lenky Kláskové a za varhanního doprovodu Jiřiny Marešové; tj. do středy 11. října 2006.

Jaroslav Vodrážka. L1/2.

Ing. Jiří Soukup

PÁTÝ SBORNÍK

Skončil opravdu skvělý sjezd SSPE v Uherském Hradišti a vrátili jsme se domů. Nastal čas, kdy můžeme vzpomínat na setkání s kolegy sběrateli, s přáteli i s cimbálovou muzikou a dobrým vínem. To nedůležitější nás čekalo doma: prohlédnout si ty naše „poklady“, které jsme si vyměnili. Musíme se s nimi potěšit, prostudovat je a zařadit do svých sbírek. Ovšem před tím, než „poklady“ zmizí v obálkách či krabicích, je též musíme prezentovat svým kolegům sběratelům v okolí a trochu závistivě zavzdychat nad tím, co si přivezli oni. Vždycky zjistíme, že nás něco opravdu pěkného minulo. Tak snad příště.

Také přišel čas prohlédnout si i ostatní materiály, které jsme si ze sjezdu přivezli. Mezi nimi dominuje Sborník pro exlibris a drobnou grafiku. Tento sborník formátu A4, který mívá kolem šedesáti stran, obsahuje jako vždycky mnoho článků, které nás sběratele zaujmou, potěší i vzdělají a poučí.

V úvodním *Slovu vydavatele* jsem se dočetl, že se už jedná o pátý sborník v řadě. A to už je jubileum, které stojí za ohlédnutí. To jsem také udělal. Vytáhl jsem z knihovny všechny sborníky z předchozích let a zalistoval jsem v nich. Větší formát sborníku oproti našemu čtvrtletníku, Knižní značce, umožňuje publikovat zásadní, podstatně delší a komplexnější články s větším počtem reprodukováných grafik. A větší formát také umožňuje vytisknout doprovodné reprodukované grafiky v rozměrech bližších originálu. Vzniká tak sborník článků a obrazových příloh blízky knize, který se opravdu v knihovně uchovává a formátem i počtem autorských archů to také kniha je.

Ke sborníku se také jako k oblíbené a vícekrát přečtené knize můžeme chovat. Má své místo v knihovně v polici s ostatními knihami o výtvarném umění. Když dostanu chuť přečíst si něco z oboru grafiky a jejího sbírání, zalistuji si ve sbornících a často najdu materiál, který potřebuji. Potom listuji dál, zaujme mne něco dalšího a už se začtu do dalšího článku. Sborník mi také slouží spolu s další literaturou jako zdroj informací do mého sbírkového archivu autorů a grafik.

Výběr článků ve sbornících už potěšil nejen mne, ale většinu čtenářů-sběratelů, ať už to byly články o autorech exlibris (20), zamyšlení nad historií a náměty exlibris (7), stati o novoročenkách (2), články o dnes již „legendárních“ sběratelích (8), zamyšlení umělců tvořících pro nás sběratele (4), zamyšlení o sběratelství (2) a další články (například o Trienále v Chrudimi) a objevené příspěvky z regionů, kde se konaly naše sjezdy. Nechyběly ani články o tom, jak sbírají a vytvářejí exlibris „u sousedů“ (5). Ankety jubilujících tvůrců za těch pět let zmapovaly názory na tvorbu exlibris více než padesáti umělců věnujících se drobné grafice.

Do sborníků přispěla nejen řada autorů nám známých z Knižní značky, ale i mnoho dalších, např. zahraničních kolegů sběratelů, našich i zahraničních umělců tvořících exlibris, historiků umění a výtvarných teoretiků.

Zkrátka je to k dnešku asi 300 stran seriózních odborných článků i příjemně vzrušujícího čtení o exlibris, novoročenkách a drobné grafice. To už přece stojí za to podívat se do tiráže a poděkovat tomu, kdo to všechno dal dohromady – ve všech pěti sbornících je stejný text: Redakce Ing. Milan Humplík. Každý sborník je od toho předešlého odlišen barvou obálky. Ten pátý z letošního roku má barvu světle zelenou. Zelená je barva naděje, a tak věříme, že redaktor ve své úspěšné práci bude pokračovat i nadále.

Zdeněk Řehák

VĚDECKÉ SYMPOZIUM O JOSEFU VÁCHALOVĚ

Galerie Klatovy/Klenová pořádala ve dnech 27. a 28. října 2006 vědecké sympozium o díle Josefa Váchala. Pestrý program organizoval ředitel galerie Mgr. Marcel Fišer. Jako místo konání byl vybrán přednáškový sál Vlastivědného muzea

dr. Hostaše v Klatovech. Proslovené přednášky vesměs vycházely z uměleckého a literárního díla Josefa Váchala a přinesly některé méně známé informace, např.

Josef Váchal. Autoportrét

Váchalova cesta na výstavu Pressy v Kolíně nad Rýnem (Mgr. Hana Klínková z PNP v Praze), Josef Váchal a Volná myšlenka (PhDr. Antonín Kudláč), Josef Váchal – knihvazač (doc. Dr. Jiří Kocman z FaVU VÚT v Brně), Dopis Věře Bouchnerové z r. 1967 ze sbírek GMU v Hradci Králové (Mgr. Martina Vítková), Doktor z bouillonu aneb Jaroslav Polívka a Josef Váchal na zámku Týnec (Mgr. Marcel Fišer, Josef Váchal a sběratelé exlibris (Ing. Jan Langhammer, CSc.), Josef Váchal v médiích (Milan Baják, Český rozhlas Hradec Králové), prezentace webu www.vachal.cz (Karel Šimek) a řada dalších přednášek. Jednotlivé příspěvky budou shrnuty do sborníku, který má vyjít v průběhu roku 2007.

Obsahem mého příspěvku byl bibliografický soupis článků o Josefu Váchalovi s jejich krátkými anotacemi, které byly uveřejněny v publikacích SSPE v letech 1937 až 2006. Soupis obsahuje 55 záznamů a je vytištěn na dvanácti stranách formátu A5. Zájemcům jej mohu zaslat v tištěné nebo elektronické formě. K doplnění mé přednášky jsem promítl asi padesát exlibris a drobných grafik J. Váchala.

Pomocí autobusu jsme v pátek odpoledne navštívili v Bezděkově hrob CH. H. Spiesse, rodný dům J. Váchala v Milavčích a vernisáž výstavy grafické tvorby Anny Mackové a Josefa Váchala v Galerii bratří Špillarů v Domažlicích. Na závěr dne jsme zhlédli film Josefa Císařovského *Po stopách wampyrismu*, který vychází z Váchalovy rukopisné knihy *Cesta Slovenskem s A. Calmetem aneb teorie wampyrismu*.

Agentura NAHORU – DOLŮ vydala v roce 2005 CD *Josef Váchal – Hlasy – Mumraj života*, který mimo jiné obsahuje záznam hlasu J. Váchala z archívu Českého rozhlasu Hradec Králové a úplný přepis textu Váchalovy knihy *Šumava romantická a umírající*.

Symposium bylo dokladem stoupajícího zájmu o výtvarné a literární dílo Josefa Váchala. Povzbuzující byla účast mladých lidí, jak mezi přednášejícími, tak mezi účastníky sympozia.

Jan Langhammer

FESTIVAL KOMORNÍ GRAFIKY V HOLLARU

XII. Festival komorní grafiky se v galerii Hollar konal od 15. listopadu do 23. prosince 2006. Vystaveny byly práce padesáti čtyř výtvarníků, z nichž mnozí jsou rovněž členy SSPE. Byla to různorodá, ale krásná výstava, vybavená barevným katalogem s reprodukcemi grafik nositelů cen za komorní grafiku ze všech minulých výstav a s úvodním slovem dr. Blanky Stehlíkové. Náš spolek opět vypsal a uděloval vlastní cenu. Za SSPE byli členy poroty Ing. M. Humplík a Ing. L. Rubáš. Výsledek usnesení poroty pro rok 2006 byl následující: Cenu Spolku sběratelů a přátel exlibris obdržel Karel Beneš, cenu Nadace HOLLAR Václav Bláha, cenu SČUG HOLLAR Karel Demel a cenu za celoživotní grafickou tvorbu František Peterka. Blahopřejeme.
Výbor SSPE

3. ROKYCANSKÉ BIENÁLE GRAFIKY

V době od 7. 9. do 29. 10. 2006 se konala v Muzeu Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech výstava grafických prací výtvarníků, kteří se zúčastnili mezinárodní přehlídky grafiky. Přehlídky se zúčastnilo celkem 58 výtvarníků. Z České republiky 33, z Bulharska 8, z Chorvatska 6, ze Slovenska 5, ze Srbska 4, z Rakouska 1 a z Litvy 1.

Hlavní cenu získala již podruhé Bohdana Holubcová (1944). Zvláštní uznání získali: Ladislav Steininger (1959), Dobroslava Broďáková-Urbanová (1954), Virginijus Tamošiūnas z Litvy a Jiří Poslední (1955). Z osmi dalších cen získala uznání odborné poroty Blanka Votavová (1933). Z našich členů se mimo Blanku Votavovou zúčastnili: Pavel Hlavatý (1943), Martin Manojlín (1972) a Kateřina Vítečková (1931).

K výstavě byl vydán pěkný barevný katalog s fotografiemi umělců a jednou jejich reprodukcí grafickou. Soutěž podpořil Plzeňský kraj, město Rokycany a několik místních soukromých firem. Stále narůstající počet účastníků a kvalita zasílaných prací jsou dobrým předpokladem pro konání dalších ročníků Rokycanského bienále grafiky.

Lgh

VÝSTAVA EXLIBRIS VE VÝŠKOVICÍCH

Člen SSPE pan Antonín Koval uspořádal v Galerii U lesa, která je součástí pobočky Knihovny města Ostravy ve Výškovcích, velice zajímavou výstavu exlibris. V průběhu listopadu 2006 tak mohli čtenáři shlédnout šedesát vesměs unikátních exponátů na téma portréty významných osobností. Největší zájem budily práce Oldřicha Kulhánka, Vojtěcha Cinybulka, Pavla Hlavatého a Pavla Pevného z Bratislavy. Expozice svým obsahovým zaměřením přispěla k rozšíření kulturních aktivit pořádaných knihovnou.

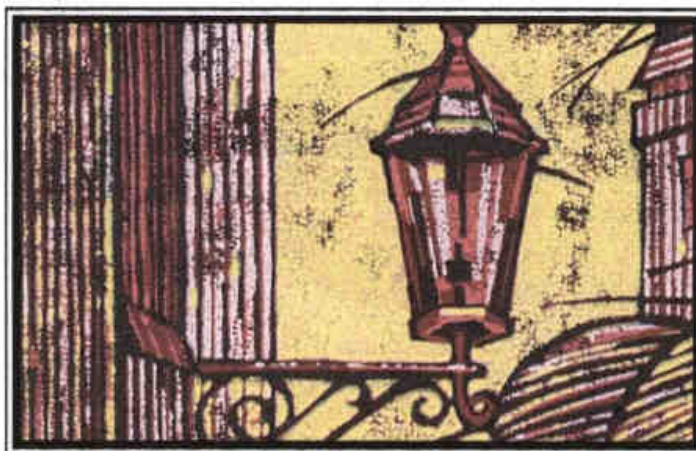
T. Tomicová

VÝSTAVA JOSEFA ZEDNÍKA V GALERII NA MOSTĚ

V Galerii na mostě v Hradci Králové vystavoval PaedDr. Josef Zedník (1959) v době od 16. 10. do 10. 11. 2006 svoje kresby a grafiku, ale také ilustrace a plastiky, od počátku své umělecké tvorby do současnosti.

Josef Zedník je absolventem Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem a je v současnosti ředitelem Základní umělecké školy v Mostu. Členem SSPE je od roku 1988. Pravidelně se zúčastňuje přehlídek českého a slovenského exlibris v Hradci Králové svými barevnými linoryty, kde námětově převažují přírodní motivy vytvářené s vyváženou kompozicí a s umírněnou barevností. V jeho výchovných ilustracích zaznívá úsměvný až humorný tón, který lépe oslovuje mládež při výchově k dopravní kázni a při varování před alkoholem, kouřením, drogami a dalšími nástrahami současného života.

Josef Zedník. X3/3.2006

Při zahájení výstavy zahrál na kytaru Mgr. Petr Fiala a úvodní slovo pronesl Ing. Jiří Soukup. Účastníci vernisáže byli překvapeni množstvím grafických dáreků od autora. Výstava měla odezvu i v Hradeckém deníku v článku Z Mostu na most (3. 11. 2006).

Ing. Jiří Soukup

NÁŠ JIŘÍ HARTMAN JUBILUJÍCÍ

Nenápadně oznámil Klub přátel umění v Ústí nad Orlicí koncem října 2006 pořádání **Výstavy ze sbírky** v Galerii pod radnicí. Jen blízcí a zasvěcení věděli, že se jedná o sbírku Ing. Jiřího Hartmana, předsedy klubu, k jeho sedmdesátým narozeninám, připadajícím na 30. říjen 2006.

Na výstavě byl představen hodnotný výběr obrazů, kreseb a grafik českých umělců: Františka Bílka, Linky Procházkové, Jana Trampoty, Františka Kupky, Vojtěcha Preissiga a mnoha dalších.

Na počátku sběratelské činnosti mladého Jiřího Hartmana byly grafické listy a exlibris Františka Koblihy, které vlastnil jeho dědeček. Vedle své profese rostlinolékaře se Jiří Hartman celý život věnoval sběratelství výtvarného umění a pořádání uměleckých výstav v Ústí nad Orlicí. Členem našeho spolku je od roku 1989.

Je obdivuhodné, co tento usměvavý, skromný a pracovitý muž vykonal za pomoci svých blízkých a přátel pro seznámení kulturní veřejnosti v Ústí nad Orlicí s díly českých výtvarníků; např. představil žáky prof. Zdeňka Sklenáře a rovněž řadu regionálních výtvarníků na pravidelných přehlídkách.

Ing. Jiří Soukup

O NAŠICH VÝTVARNÍCÍCH JINDE

V sedmém díle Contemporary International Ex-Libris Artists, který vydal letos v říjnu Portugalec Arturo Mario da Mota Miranda (viz KZ 2/05, s. 69) je životopisná esej o **Jaroslavu Dajčovi**, ilustrovaná dokonalými barevnými reprodukcemi exlibris a soupisem jím vytvořených knižních značek. V eseji je vyzdvížena Dajčova schopnost vcítit se do jakéhosi osudového zraňování lidského rodu a duše. Kdo dnes ještě vnímá “mystické řinčení okovů”, jak ho slyšel Otokar Březina? Natož kdo to dokáže vyjádřit!

Úmrtí **Miroslava Houry** (†19. ledna 2006, viz KZ 01/06, s.5) se zobrazilo v zahraničních časopisech. Rozsáhlejší stať o něm napsal Klaus Rödel v dánském Nordisk Exlibris Tidsskrift (2/06, s. 78). Mluví

o Hourovi jako o jednom z nejvýznamnějších předních, čestných členů a uvádí z článku Mirko Kaizla (NET 01/79) výstižnou

Miroslav Houra. X3. 1963

Jaroslav Dajč. C4/col.2002

charakteristiku, že středem Hourovy tvorby byl především člověk, často v symbolickém objetí postav a s muži chránícími svými velkými rukama ženy a děti proti zlu okolního světa. Sám stojící na dnes vysmívaných a ze světa vytlačovaných citech jako jsou láska, vlast a rodina. Zvláště zajímavé jsou i Rödlovy vzpomínky na jeho první návštěvu v Československu koncem šedesátých let, tedy ještě za minulého režimu. Jak se pokoušel navázat kontakty za “železnou oponou” a navštívil Miroslava Houru. Ač Houra neuměl německy ani anglicky, našel se vždy nějaký tlumočník, ale to nebylo důležité. Jeho smích a gesta byly výmluvné, bez potřeby překladatele. Z toho vznikla potom monografie o Hourovi ve sbírce Exlibristen-Publikation 44 (1970). Podle Rödlův materiály k ní byly vyvezeny do zahraničí za dost dramatických okolností. Rödlův článek je ilustrován dvanácti barevnými reprodukcemi

Hourových exlibris.

Stručnější je článek Luc Van den Brieleho v belgickém Boekmerk (21/06, s. 260). Je ale něčím pozoruhodný. Van den Briele vzpomíná, že první článek o Miroslavu Hourovvi v Boekmerk (tehdy Graphia) vyšel z pera Mirko Kaizla již před třiceti lety. Od té doby se však o Hourovvi v časopise nic podobného neobjevilo! Mohl za to prý omezený rozsah časopisu, ale i Hourův styl, který promlouval ne ke každému. Ve srovnání s rozmanitými ilustrativními díly jiných českých tvůrců se jeho dílo jeví jako chudší. Také Hourův sklon k užívání zkratk, jak pro “ex libris”, tak pro jména vlastníků, měl na některé sběratele záporný vliv. Přečteme-li si Van de Brieleho hodnocení bez sentimentu, jisté vystižení situace mu nelze upřít.

Jch

BULHARSKÁ SOFIA 2003 A 2005

Když jsme zde psali o bienále v Bodio Lomnago, zmínili jsme se i o jiných bienále a trienále (KZ 02/06, s. 47). U těch netradičních, mladých, jsme projevíli zvědavost, zda budou úspěšně pokračovat. Zda nadšení pořadatelů bude trvat a zda budou mít potřebné prostředky. Zdá se, že úspěšně pokračují Bulhaři se svou soutěží nazvanou SOFIA. Letos vypsalí již SOFIA 2007. Tedy třetí pokračování. Protože

Peter Velikov. C3+C5. 2001

dostat z pořadatelů katalogy nebo alespoň výsledky nebylo v běžných silách, (katalogy poskytují jen za peníze a ani se neobtěžují odpovídat na zdvořilé dotazy!), můžeme se k výsledkům jejich minulých soutěží vrátit teprve dnes. Katalogy se objevily letos v Nyonu.

V roce **2003** se první soutěže zúčastnil slušný počet umělců, celkem 203 z 35 zemí. Nejvíce z Bulharska (23), dále z Ruska (20), následovaní Italy a Rusy (po 14) a námi (12). Jenže v katalogu nejsou uvedena jména účastníků (sic!). A pokud lze vyrozumět z jakési tabulky, jakoby z těch našich dvanácti postoupili do soutěže jen čtyři!? Více nelze z textu vykutat. Přitom v katalogu jsou zveřejněny ukázky našich umělců - pěti. Snad neublízíme nezjistitelným čtenějším našim účastníkům, když napíšeme, že v katalogu jsou zastoupeni (podle abecedy): Boris Brankov,

Pavel Hlavatý, Jana Krejčová, Martin Manojlín a Jiří Neuwirt. Desetičlenná porota, ve které byli ze zahraničí zastoupeni jen Martin Baeyens z Belgie a Benoit Junod ze Švýcarska, udělila Grand Prix bulharskému Peteru Velikovovi. Cenu za tisk z hloubky získal další Bulhar Julian Jordanov, cenu za tisk z výšky Argentinec Mauricio Schwarzman, cenu za tisk

z plochy Argentinec Claudio Lara a cenu pro mladé umělce Taras Kováč z Ukrajiny. Bylo uděleno i 15 “sponzorských” cen.

Téměř týž zájem projevíli umělci v roce **2005**. Celkem soutěž obeslalo 215 výtvarníků, opět z 35 zemí. Je to počet neúplný, protože z tabulky účasti vypadl údaj o počtu Turků! Belgičanů bylo nejvíce (42), Bulharů - až za nimi - (39) a po Polácích (17) a Italech (14) následujeme my (11). Jinak vše stejné jako výše. Kdo že to přesně byl se nedozvíme. Zase jen, že jakoby postoupilo šest. V katalogu mají ukázky (podle abecedy): Boris Brankov, Dobroslava Broďáková-Urbanová a Jiří Brázda.

Jurij Jakovlenko. C3+C5.2005

V desetičlenné porotě přibyl ze zahraničí Hasip Pektaş z Turecka. Grand Prix získal Jurij Jakovlenko z Běloruska, cenu za tisk z hloubky Luczak Wojciech z Polska, cenu za tisk z plochy Katinka Wuytack z Belgie a cenu za tisk z výšky Arpad Šalomon ze Slovinska. Teprve mezi sedmi “sponzorskými” cenami se objevilo pět Bulharů. Tentokrát již bylo uděleno i šest čestných uznání.

Jch

SOUTĚŽ PRO EXLIBRIS VYTVOŘENÁ NA POČÍTAČI A VÝSTAVA NEJLEPŠÍCH EXLIBRIS Z LET 2004 - 2006

FISAE vyhlásila v nedávné době dvě výše uvedené akce. Jejich výsledky zveřejnila pohromadě v jednom katalogu, uspořádaném vtipně tak, že každá část je přístupná z jiné strany. Poloviny jsou tedy proti té druhé vzhůru nohama a jejich konec je tak hned jasně odlišitelný. Řekněme si o těchto akcích také společně, i když mají různé zaměření.

Soutěž CGD (zkratka pochází z anglického Computer Generated Design; dříve také CAD, což bylo Computer Aided Design), byla již druhou uspořádanou FISAE. Ať si o této technice myslíme, co chceme, moderní doba ji přinesla a nebude v Knižní značce řečeno poprvé, že bude při ní zvláště záležet na výtvarném nadání autorů. Snadnost, se kterou se lze s ní vypořádat, bude k sobě vždy lákat i ty méně talentované a pracovité. A nemalou roli při všem budou hrát poroty, jakým lístkům dají přednost. Ty určí budoucí směry.

Účast oproti první soutěži (viz KZ 4/04, s. 89) byla kupodivu trochu nižší. Obeslalo ji 281 umělců z 35 zemí se svými 952 knižními značkami. Téměř polovina z nich byla z Turecka (135) (!) a velká část z Belgie (61). Hned uvidíme, jak se to projevilo na cenách. Jen polští výtvarníci ještě přispěli více s 10 účastníky. Výtvarníci z ostatních zemí jsou, až na jednu výjimku, spočitatelní na prstech jedné ruky, takže my s naší účastí pěti umělců jsme po Srbech (6), spolu s Argentinci (také 5) hned za jmenovanými. Od nás svá exlibris poslali (podle abecedy): Dobroslava

Nürdan Adiguzel. CGD. 2005

Brodřáková-Urbanová z Krnova, Vladimír Hadomský z Mostu, Jitka Roubalová z Plzně, Karel Tichý z Ostravy a Dušan Urbaník z Opavy. Uděleno byl pět cen a deset čestných uznání. Tři ceny dostali Turci a většinu uznání oni a Belgičané! První cenu získal Nürdan Adiguzel a další podle pořadí: Tezcan Bahar, Karen Leon Ruiz (Ekvádor), Gaetan Begerem (Belgie) a Atanur Sevim. Představujeme vítězné exlibris.

Zatímco na kongresu FISAE v dánském Frederikshavnu (2002) byla jako hlavní výstava převzata kolekce exlibris z bienále v Malborku a v rakouském Welsu (2004) z Bienále z Bratislavy, pořadatelé ve švýcarském Nyonu se rozhodli jinak. Vyzvali jednotlivé spolky, aby jim zaslaly exlibris vytvořená v současnosti umělci z jejich vlasti a z těch sestavili výstavu. Po několikerém přepočítávání by vystavených mělo být 298. Od nás na výstavu byli pořadatelé vybráni (podle abecedy):

Gennadij Alexandrov, Alena Antonová, Karel Beneš, Daniela Benešová, Jiří Bouda, Jiří Brázda, Hana Čápková, Jaroslav Dajč, Karel Demel, Jindřich Faktor, Eva Hašková, Pavel Hlavatý, Miroslav Houra, Renáta Kaiserová, Jan Kavan, Markéta Králová, Oldřich Kulhánek, Michaela Lesařová-Roubíčková, Martin Manojlín, Petr Melan, Zdeněk Mézl, Petr Minka, Lubomír Netušil, Jindřich Novák, František Peterka, Miroslav Pošvic, Petr Ptáček, Marina Richterová, Josef Saska, Vlastimil Sobota, Rea Šimlíková, Hana Štorchová, Vladimír Suchánek, Kateřina Vítečková a Josef Zedník. Celkem 36 výtvarníků. Do katalogu se z nich dostalo devět umělců.

Jch

NEŠŤASTNÝ TESLA

Stává se to ojediněle, ale, zřejmě stává. Srbští pořadatelé z Čuprije chtěli připomenout slavného chorvatského vynálezce, elektroinženýra a vědce Nikolu Teslu (1856-1943). Letos je to sto padesát let od jeho narození. Pozvánku a podmínky soutěže jsme dostali někdy začátkem léta a dali jsme je také hned do našeho přehledu právě probíhajících soutěží (<http://www.natur.cuni.cz/exlibris/>). Dostaly se tedy i takto do světa. Uzávěrka byla za této situace poměrně časná, již 15. září 2006.

A potom již ani pozdější prodloužení o měsíc nepomohlo. Pořadatelé obdrželi zásilky jen od 25 výtvarníků, a tak soutěž ještě před ukončením odvolali. Škoda. Být na exlibris by si Tesla určitě zasloužil.

Jch

NOVÉ SOUTĚŽE

V poslední době k nám přišly pozvánky a pravidla dvou zahraničních exlibristických soutěží.

Nejdříve zpráva o **7. mezinárodní exlibristické soutěži Gliwice 2007**. Uzávěrku má **15. května 2007** a námět, přirozeně u tohoto typu soutěže, není určen. Exlibris se mohou posílat na adresu: Miejska Biblioteka Publiczna, ul. T.Kościuszki 17, skr.poczt. 109, 44-100 Gliwice, Polska. Ceny jsou zajímavé: první -3500 zlotých, druhá 2500 a třetí 1500. Kromě výše uvedené adresy je možné pořadatele kontaktovat elektronickou poštou na adrese: sekretariat@biblioteka.gliwice.pl. Vyžadována je přihláška na předepsaném blanketu.

Druhá pozvánka je zajímavá svým půvabem. Námětem soutěže je **“čarovný les”**, ve kterém “zlý vlk přepadl Červenou Karkulku”. Soutěž pořádají Italové z Associazione Solstizio d'Éstate a Festivalu dei Saperi e dei Sapori Onlus v Bosia. Uzávěrku stanovili na **15. březen 2007** a soutěžní knižní značky je třeba sem zasílat na adresu: Concorso Internazionale „Il bosco stregato“, via Lupiano 7, 12050 Bosia (CN), Italia. Je vypsáno šest cen: první 800 euro a postupně o stovku méně až k šesté ceně s 300 euro. Zvláštní přihláška se nevyžaduje.

Přeložené podmínky obou soutěží jsme hned po obdržení rozeslali našim výtvarníkům využívajícím elektronickou poštu prostřednictvím “e-mailu”. Čekáme na další soutěže, které by zásilku posílanou běžnou poštou zekonomizovaly. Nejlépe by bylo, kdyby se zájemci bez “e-mailu” obrátili na moji obvyklou adresu: Josef Chalupský, 140 00 Praha 4, Družstevní ohoz 52, tel 241 413 104. Podmínky jim budou obratem zaslány.

Josef Chalupský

NAŠIM VÝTVARNÍKŮM

Přestože tato výzva byla již v průvodním dopise u poslední zásilky přeložených podmínek soutěží, přece jen si dovolíme znovu i touto cestou poprosit všechny naše výtvarníky, kteří využívají elektronickou poštu, aby nám zaslali, pokud tak ještě nečinili, své “e-mailové” adresy. Budeme jim zasílat soutěžní podmínky tímto způsobem. Nejenže to ušetří spolkové peníze, ale dovolí to rozesílat přeložené podmínky okamžitě po jejich obdržení. Bez čekání na další soutěže, aby to zásilky činilo trochu hospodárnější. Adresa: chalupsk@natur.cuni.cz. Děkujeme!

Josef Chalupský

CHALKOGRAFIE

V minulém čísle Knižní značky se v referátu o výsledcích soutěže Typografická písma a typografie (3/2006, s. 84) objevil s termínem **“chalkografie”** nedopatřením zjednodušený výklad, že se jedná o mědiryt. Toto označení grafické techniky se znovu začalo objevovat teprve nedávno. Na příklad v obvyklých seznamech grafických technik s jejich kódováním se s ním zatím nesetkáváme.

Odvozeno je od řeckého slova “*chalcos*”, což znamená “měď”, ale i jiný kov. *Chalkografie* by tedy měla zahrnovat především mědiryt, ale měl by tam patřit logicky např. i lept a v rozšířeném slova smyslu další grafika pořizovaná - rytím apod. do kovu. Právě pro tuto možnost vyjádřit jedním slovem a spojit dohromady příbuzné techniky se dnes tento název užívá. Již dříve bývala chalkografie užívána, např. pro zdobení nálezů z doby bronzové.

Jch

ZEMŘEL FRANTIŠEK KOUBEK

Dne 23. srpna 2006 zemřel ve věku 94 let v Lázních Bělohrad malíř a grafik František Koubek. Exlibris tvořil v letech 1945-1952. Narodil se 20. června 1912 ve Vodňanech.

ZEMŘEL KAREL DLOUHÝ

Na následky tragické nehody zemřel 26. září 2006 dlouholetý člen SSPE pan Karel Dlouhý z Příbrami. Narodil se 10. 8. 1936 a byl nástrojařem.

Pan Karel Dlouhý byl členem našeho spolku od roku 1970, kdy navázal na členství svého otce, který byl členem spolku od roku 1947. Pilně se zúčastňoval všech akcí spolku a byl zaníceným sběratelem exlibris.

Těsně před touto tragickou nehodou se spolu se svou chotí zúčastnil sjezdu našeho spolku v Uherském Hradišti, kde mimo jiné vyměňoval exlibris od Karla Musila s námětem Ikarova pádu.

ZEMŘELA EVA NAVRÁTILOVÁ

Uprostřed letošního podzimu nás naprosto neočekávaně zastihla zpráva o tragické smrti členky výboru a zaujaté sběratelky paní Evy Navrátilové z Poděbrad. Členkou spolku byla teprve od roku 2002, ale velmi rychle se ujala organizace zájezdů na zahraniční sběratelská setkání a prodeje spolkových publikací a grafických listů, kde uplatňovala své životní knihkupecké zkušenosti. Usměvavou a vlídnou ji bylo možno potkat na vernisážích mnoha výstav. Osiřela její sbírka grafiky s donquijotovskými náměty, kterou s velkou erudicí a nadšeně rozšiřovala. Ztratili jsme milou a čino-rodou kolegyni a spolupracovnici.

Eva Navrátilová se narodila 2. července 1945 v Městci Králové a zemřela 28. října 2006 v Poděbradech.

MH

VIII. MEZINÁRODNÍ SJEZD SBĚRATELŮ A UMĚLCŮ EXLIBRIS – MALBORK 2007

Sjezd se koná od 1. do 3. června 2007 na zámku Malbork v Polsku společně s XXI. Bienále Malbork 2007. Rezervaci ubytování zajišťuje pořadatel do 1. 4. 2007 a přihlásit se na sjezd a bienále je možno do 10. 5. 2007 na adrese Bogumiła Omieczyńska, Muzeum zamkowe Malbork, ul. Starościńska 1, 82-200 Malbork, Polsko nebo na e-mail-adrese: **b.omieczynska@zamek.malbork.pl**.

Na sjezd nás srdečně zvou:

Mariusz Mierzwiński, ředitel Zámeckého muzea v Malborku
a Bogumiła Omieczyńska, kurátorka sbírky exlibris.

KDO O NICH NĚCO VÍ?

Jako odezvu na neznámé EX-LIBRIS JOSEF KREYSA, které jsme reprodukovali v minulé Knižní značce (3/2006, s. 92) nám napsala paní PhDr. I. Voráčková Forstová, že se jedná o pragensii z Týnské uličky a že úzký dům se jmenuje U Zlatého prstenu, ve kterém má v současnosti výstavní prostory Galerie hlavního města Prahy s výstavní plochou 1350 m².

Redakce

PUBLIKACE

JINDŘICH PILEČEK. Soupis exlibris a drobné příležitostné grafiky 1968-2002

Publikace s tímto názvem vyšla jako třetí svazek edice soupisů exlibris Uzavřené dílo v roce 2006 pro účastníky sjezdu SSPE v Uherském Hradišti.

Autorsky se na publikaci podíleli: Jan Mauler (soupisy), PhDr. Ivo Prokop (bibliografie), PhDr. Miroslav Kudrna (úvodní text), RNDr. Karel Žižkovský (povídka Divnej večer), Ing. Milan Humplík (redaktor) a akademický malíř Miroslav Houra (grafická úprava).

V publikaci je popsáno 293 exlibris, přičemž dvě poslední, pro dr. Prokopa a Z. Řeháka, byla vytištěna až po smrti autora. Dále je zde zaznamenáno 51 novoroček a 68 věnovacích listů.

Tato sličná publikace, vydaná v celkovém nákladu 250 kusů (z toho 50 kusů se čtyřmi grafickými přílohami tištěnými z původních desek), zůstane, vedle jeho nádherných grafik, trvalou připomínkou Jindřicha Pilečka, autora mezi sběrateli grafiky velmi oblíbeného.

Svojí grafickou tvorbou se Jindřich Pileček vyslovoval k současným problémům společnosti i jednotlivce. Neváhal připomínat, že jsme zde jen dočasně a že to, co zde dobrého nebo špatného zanecháme, zůstává dědictvím pro budoucí pokolení.

Vydavatelem publikace je Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze.

Lgh

ČASOPISY

Mitteilungen der Österreichischen Exlibris-Gesellschaft, č.2/2006

Josefína Allmayer; její umění nůžkových výstřižků a její exlibris. Článek seznamuje s největší rakouskou umělkyní ve vystřihování obrázků nůžkami z černého papíru. Touto technikou vytvořila rovněž několik exlibris, která jsou v článku podrobně popsána. Umělkyně se narodila v roce 1907 v Kierlingu u Klosterneuburgu a zemřela 1. 11. 1977 v Klosterneuburgu. Celá její umělecká pozůstalost přešla do muzea v Kierlingu a část jejího díla je zde trvale vystavena.

V článku z nové řady: *Jak jsem se dostala ke sbírání* vypráví paní Mag. pharm. Eva Maria Wimmer o svých začátcích při sbírání exlibris.

Exlibriswereld č.3/2006, Nederlandse Vereniging voor Exlibris en andere Kleingrafiek.

Jsou zde představeni tři mladí bulharští grafici: Peter Matanski (1982), Stoyan Dimov (1981) a Peter Kirilov Velkov (1982) a reprodukováno několik jejich exlibris a ilustrací v technice dřevorytu a leptu.

V článku *Cossmannova škola*, který napsal Ottmar Premstaller, jsou představeni žáci Alfreda Cossmanna: Hans Ranzoni, Hubert Woyty-Wimmer, Franz Taussig, Herbert Toni Schumel, Friedrich Teubel a Rose Reinhold a jsou zde reprodukována jejich exlibris.

Další články jsou věnovány Jan van Heelovi (1898-1990), nizozemskému výtvarníkovi a pedagogovi a nabídce knihy Juria Nozdrina, vynikajícího ruského grafika, *Life – No Parking*.

L'EX-LIBRIS français, N° 239, 2006

Draci ve francouzském exlibris je název článku G. Meyer-Noirel, kde je popsáno 24 historických exlibris s motivem bájněho draka.

V dalším článku je představen Patrik Maugart, současný tvůrce exlibris, a je zde popsáno a vyobrazeno 22 jím vytvořených exlibris, provedených technikou ocelorytiny nebo mědirytiny.

Přílohou tohoto čísla jsou rejstříky časopisů z let 1994-1997, tj. čísel 190-205 a z let 2002 – 2005, tj. čísel 222 – 237, a sice autorů článků, osobností, umělců a jejich reprodukováných prací a majitelů exlibris. České umělce zde zastupují: K. Beneš, J. Bouda, J. Čejka, V. Fleissig, E. Hašková, P. Hlavatý, J. Hodek, D. Janoušek, E. Kotrba, B. Krátký, M. Richterová, J. Svátková, J. Váchal a K. Zeman.

Ex libris. Bulletin de Liaison du Cercle Pierre Roberti, N° 46, 2006

V článku Jo Kohna je připomenuta Dr. phil Anni Elizabeth Pescatore (1884), která se příležitostně věnovala tvorbě exlibris. V článku je sledována její životní dráha a původ (narodila se v Prusku) a jsou zde představena její čtyři exlibris.

V krátkém článku je připomenuta výstava Oty Nalezinka v galerii Mason Pierre Werner v Luxemburgu.

V samostatné příloze časopisu se Jo Kohn věnuje exlibris, která byla vytvořena pro Židy nebo obsahují židovskou tematiku. Z českých a slovenských autorů jsou zde zastoupeni: L. Bednárik, N. Čančíková, B. Krátký, K. Šafář a R. Šimlíková.

SELCEXPRESS, Nr. 65 / September 2006

V tomto časopisu Švýcarského exlibristického klubu je podstatná část obsahu věnována uskutečněnému kongresu FISAE v Nyonu, jehož pořadatelem byl tento klub.

Zajímavý je zde uveřejněný překlad článku Luc van den Briele o tvůrci exlibris Seriku Kulmeškenovi, který se narodil 14. 1. 1956 v Celinogradu v Kazachstánu a v současné době žije v USA. Své původní povolání architekta musel pro svoji oční chorobu opustit a šťastnou náhodou se seznámil s Olegem Besedinem, ruským umělcem, který ho přivedl k tvorbě exlibris. Své první exlibris vytvořil S. Kulmeškenov v roce 1985 technikou rytiny do umělé hmoty (X6), které zůstává věrný. Po tvůrčí odmlce, způsobené zhoršováním zraku, se po částečně úspěšném léčení v USA vrátil v tvorbě exlibris pro americké zadavatele.

KISGRAFIKA, 2006/3

V krátkém článku je připomenut nedávno zesnulý maďarský malíř a grafik Arpád Müller (1961 – 2006), který se v minulosti věnoval rovněž tvorbě exlibris. Používal náročnou techniku mědirytiny.

Další článek je věnován grafikovi Tiboru Moskálovi při příležitosti jeho výstavy v Budafokonu, který je jeho rodným městem.

Přílohou je obsah časopisu za léta 2001-2005.

VÝSTAVY

Výstavní plán **Galerie HOLLAR** na I. pololetí 2007

Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

3. 1. – 28. 1. Jubilanti HOLLARU 2007

31. 1. – 25. 2. Jan Kavan – Grafika (k 60. narozeninám autora)

28. 2. – 25. 3. Petr Melan – Grafika (k 60. narozeninám autora)

28. 3. – 22. 4. Grafické techniky 5 – serigrafie a digitální tisk

25. 4. – 20. 5. Eva Natus Šalamounová + Barbara Šalamounová – Grafika, kresba, animovaný film

23. 5. – 17. 6. Jindřich Růžička – Grafika (k 60. narozeninám autora)

20. 6. – 15. 7. Členové Hollaru přijatí za posledních 10 let (1997-2007)

Vernisáž výstavy je vždy první den výstavy, tj. ve středu, v 17 hodin.

Galerie Evropského domu, nám. Republiky 12, Plzeň

6. 2. - 2. 3. 2007 Ukrajinské exlibris ze sbírky Milana Humplíka.

Zámek Kozel, Štáhlavice (20 km od Plzně)

1. 4. – 30. 6. 2007 Jaroslav Hořánek – grafika, exlibris.

1. 7. – 31. 8. 2007 Ota Janeček – grafika, obrazy a knihy.

1. 9. – 31. 10. 2007 Milan Bauer – grafika.

Otevřeno: duben a říjen SO a NE, 9-16 hod; květen a září ÚT až NE, 9-16 hod;
červen až srpen ÚT až NE, 9 – 17 hod.

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

Výborová schůze konaná dne **14. 9. 2006** v kavárně Skarabeus za řízení místopředsedou Ing. M. Humplíkem a za účasti dalších osmi členů výboru. Mgr. M. Manojlín předložil písemný návrh na uspořádání mezinárodní soutěže žáků výtvarných škol v tvorbě exlibris pro rok 2007. Bylo rozhodnuto, že příští sjezd SSPE se bude konat v Karlových Varech. Jednáním byl pověřen Ing. M. Humplík. Písemnou informaci o kongresu FISAE v Nyonu předal výboru Ing. M. Humplík. Sběratelé ze západní Evropy připravují sjezd v Antverpách ve dnech 11. až 13. 4. 2008.

Výborová schůze konaná dne **12. 10. 2006** v kavárně Skarabeus za řízení místopředsedou Ing. M. Humplíkem a za účasti šesti členů výboru. Výbor souhlasí, aby Ing. J. Langhammer pokračoval v přípravě Sborníku současných tvůrců exlibris k 90. výročí založení SSPE společně s několika dalšími spolupracovníky. Termín sjezdu SSPE v Karlových Varech byl stanoven na 6. a 7. října 2007. Ing. M. Humplík bude pokračovat v redigování Sborníků pro exlibris a drobnou grafiku i v dalších letech. Bylo rozhodnuto, že se valná hromada SSPE bude konat 24. března 2007 v hotelu Populus.

Výborová schůze konaná dne **16. 11. 2006** v kavárně Skarabeus za řízení místopředsedou Ing. M. Humplíkem a za účasti šesti členů výboru. Ing. Humplík potvrdil zprávu o tragickém úmrtí členky výboru paní Evy Navrátilové dne 28. října 2006 a vzpomenu její aktivní práce ve výboru. Členové výboru uctili její památku tichou vzpomínkou. Ing. Humplík připravuje spolupráci s Českými centry v zahraničí při propagaci české grafiky a exlibris.

Lgh

OZVĚNY Z MINULOSTI SSPE

Knižní značka, č. 1, ročník VII, březen 1947

5. výborová schůze se konala 4. prosince 1946. Spolek italských sběratelů exlibris Bianco e Nero jmenoval náš spolek svým čestným členem a zaslal nám svůj časopis. Výbor se jednomyslně usnesl spolek italský přijati za člena SSPE.

PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ ZA ROK 2007

Členské příspěvky za rok 2007 zůstávají na stejné výši, jako tomu bylo doposud, tj. 500,-Kč pro české členy, 600,-Kč pro slovenské členy a 1000,- Kč pro ostatní zahraniční členy (včetně nákladů na poštovné 400,-Kč). Členové, kteří v příštím roce dovrší věk 80 let a starší platí pouze udržovací poplatek 50,-Kč. Členské příspěvky je možno platit v hotovosti u pokladníka spolku, přiloženou složenkou a pře-

vodem na účet spolku: číslo účtu 87951/0300, variabilní symbol – členské evidenční číslo doplněné o číslici 1. Pro zasílání plateb ze zahraničí platí SWIFT (BIC): CEKOCZPP. IBAN: CZ28 0300 0000 0000 0008 7951.

Pokud chcete být i v příštím roce členy našeho spolku, uhrad'te členské příspěvky nejpozději do 31. března 2007. Pokud se rozhodnete členství ve spolku ukončit, oznamte to výboru spolku rovněž do 31. 3. 2007. Čestní členové spolku členské příspěvky platit nemusí.

Výše členských příspěvků bude schválena na valné hromadě spolku dne 24. března 2007; výbor nebude navrhopvat zvýšení členských příspěvků. Prosíme členy, aby si uvědomili, že pozdní placení členských příspěvků způsobuje nežádoucí zvýšení nákladů za rozesílání upomínek a ztěžuje vytváření adresářů pro rozesílání spolkového časopisu Knižní značka a dalších publikací.

Výbor SSPE

Pozvánka

Výbor SSPE srdečně zve všechny členy a jejich přátele na veřejnou přednášku spojenou s promítáním exlibris, která se bude konat dne 28. března 2007 od 17. 00 hod. v přednáškovém sále hlavní budovy Národního muzea, Václavské nám. 68, Praha 1, v přízemí budovy.

Na pořadu bude přednáška, kterou připravil pan Zdeněk Řehák:

Přehlídka exlibris 2006

Pořadatelem je Knihovna Národního muzea, oddělení knižní kultury, zastoupená paní Martinou Kvapilovou, společně se Spolkem sběratelů a přátel exlibris. Těšíme se, že rádi přijmete naše srdečné pozvání a přivedete sebou rovněž další zájemce o exlibris a drobnou grafiku.

Výbor SSPE

INHALT:

Artikel:

Mgr. Martin MANOJLÍN: Nyon 2006 – XXXI. Congress FISAE

Der Grafiker M. Manojlín erzelt über ihren Ausdrücken aus dem Congress FISAE, der hat sich in der schweizerischen Stadt Nyon stattfindet.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die SSPE Tagung in der Stadt Uherské Hradiště

Die Nachricht über der Tagung SSPE in der mährischen Stadt Uherské Hradiště und über der Ausstellung von der graphischen Künstlerin Katarína Vavrová.

Mirko RIEDL: Die Ausstellung von Exlibris in Uherské Hradiště

Stanislav ŠEREDA: Die tschechischen Exlibris aus der Sammlung von Mieczyslaw Bielen.

Dipl. Ing. Jiří SOUKUP: Zoltán Vén feiert Jubiläumsgeburtstag

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Hunde von Eva Hašková

Die Nachricht über dem Graphischen Zyklus mit den acht Hunden.

Mgr. Martin MANOJLÍN: Martin R. Baeyns

Der niederländische Grafiker ist im Artikel auch mit seiner Schöpfung in der Technik CGD vorgestellt.

Aleš NEVEČEŘAL: Pavel Hlavatý hat in London die Ausstellung gehabt

Mirko RIEDL: Die Exlibris-Schöpfer – die Absolventen der Kunstschule in Zlín in den Jahren 1939-1945

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Arpad Šalamon – unser neues Mitglied

Dipl. Ing. Jiří SOUKUP: Das gegenwärtige Exlibris in dem Lustschloss Hvězda

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Ausstellung der Computergrafik von Jitka Roubalová

Dipl. Ing. Jiří SOUKUP: Jaroslav Vodrážka – der unvergessener Exlibris-Schöpfer

Zdeněk ŘEHÁK: Der fünfte Sammelband

Zu diesem Jahr haben fünf Sammelbände in SSPE erschienen. In dem Artikel ist eine kurze Rekapitulation von allem Artikel in Sammelbänden.

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Die Wissenschaftliche Symposium über Josef Váchal

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : Das Festival von Kammergrafik in der Galerie Hollar

Dipl. Ing. Jan LANGHAMMER, CSc. : 3. graphische Biennale in der Stadt Rokycany

T. TOMICOVÁ: Die Exlibrisausstellung in der Stadt Výškovice

Dipl. Ing. Jiří SOUKUP: Die Ausstellung von Josef Zedník in der Galerie Na mostě

Dipl. Ing. Jiří SOUKUP: Unser Jubilar Jiří Hartman

doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Über unseren Gestalter anderwärts

doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Bulgarische Sofia 2003 and 2005

doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Das Exlibriswettbewerb, die im Computer gestellten waren und die Ausstellung von den besten Exlibris aus den Jahren 2004 bis 2006

doc. RNDr. Josef CHALUPSKÝ: Unglücklicher Tesla. Die neuen Wettbewerbe. Unserem Gestalter. Chalcographie

Die Nekrologe: František Koubek, Karel Dlouhý, Eva Navrátilová

Publikationen. Ausstellungen.

Aus dem Leben der Gesellschaft: Die Nachrichten aus dem SSPE Ausschuss. Die Echos von der Vergangenheit. Jubiläen. Mitgliederbewegung.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 4/2006 · Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 19, 312 00 Plzeň, langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční rada: Ing. Milan Humplík, doc. RNDr. Josef Chalupský a Mgr. Martin Manojlín. Jazyková korektura: René Keller.

Název časopisu a logo na poslední straně: akademický malíř Miroslav Houra.

Administrátor: Karel Fojt, Zdiměřická 8, 149 00 Praha 4.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1, číslo účtu: 87951/0300.

SWIFT (BIC): CEKOCZPP. IBAN: CZ28 0300 0000 0000 0008 7951.

ISSN 1211- 3840 · Číslo registrace MK ČR E 11475 ·

Počítačová sazba, grafická úprava a zlom: Ing. Jiří Langhammer.

Tisk: Miroslav Kratochvíl, Radnice čp. 398. Náklad 600 výtisků.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 31. 12. 2006. Redakční uzávěrka příštího vydání: 30. 3. 2007.